

Avgudadyrkan i Makkah

Befolkningens duala natur och de duala aspekterna (jordbruk och handel) av deras ekonomiska liv tycks matchas av en dualism i arabernas religiösa trosuppfattningar och seder före islams uppkomst. Kärnan i deras religiösa trosuppfattningar och seder kännetecknades av omisskännliga spår av den abrahamitiska traditionen. Inget annat folk vid den tiden eller senare kom så väl ihåg den abrahamitiska traditionen och utförde de abrahamitiska riterna så noga som araberna. Ändå hade de samtidigt kapitulerat för polyteism och avgudadyrkan med alla dess tillhörande seder och vidskepelser.

Under lång tid fortsatte verkligen profeten Ismaels ättlingar att följa tron och riterna i sina ursprungliga former som han och hans fader hade infört. Med århundradenas gång avvek de dock gradvis från den ursprungliga tron och gav vika för det okultiverade och oförfinerade sinnets naturliga tendens att finna en lättillgänglig gud för stöd i nödens stund och för upprättelse av orätt, tendensen att idealisera en hjälte eller förfader, känslan av hjälplöshet inför naturkrafternas makt och framför allt inflytandet från de folks sedvänjor som ansågs överlägsna, intellektuellt, fysiskt eller materiellt. De "civiliserade" folk som omgav araberna både tidigare och samtida var alla försjunkna i polyteism i en eller annan form. Varhelst de förislamiska araberna vände sig, som Ismaeel R. Al-Faruqi uppger, "såg de Guds transcendens kränkt. De araber som lutade åt det hållet gjordes djärvare av sina grannars exempel. Det var deras bysantinska kristna grannar som sålde dem de mänskliga statyerna i Ka'bah." [79]

Hur avgudadyrkan kom in i Makkah [80]

Polyteismen introducerades i Makkah efter Banu Khuza'ahs ockupation av staden, särskilt av deras ledare 'Amr ibn Luhayy. [81] Enligt Ibn Hisham begav sig 'Amr en gång till Syrien där han observerade folket dyrka avgudar. Han frågade dem om skälen till deras görande och de svarade att de gjorde det eftersom dessa avgudar fick regnet att falla för dem och segern att följa dem när de bad till avgudarna om dessa ting. 'Amr blev imponerad och frågade om de ville ge honom en, för att hans folk skulle kunna dyrka den. Följaktligen gav de honom avgudabilden Hubal, som han tog med sig till Makkah, placerade den nära Ka'bah och bad sitt folk att dyrka den. Eftersom de betraktade honom som sin ledare och vise man,

började de dyrka avgudabilden. [82]

Berättelsen illustrerar det faktum att polyteismen fann sin väg bland Ismaels ättlingar från deras grannar och andra. En modern lärde, som ger stöd åt berättelsen, uppger att till och med det arabiska ordet för avgudabild, Sanam, "är tydligt en anpassning av arameiska Selem." [83]

Enligt en annan uppgift introducerade 'Amr ibn Luhayy också dyrkan av bilderna av Wadd, Suwa, Yaghuth, Yauq och Nasr, gudarna för profeten Nuhs otroende folk. Det sägs att en djinn underrättade 'Amr om att bilderna av dessa gudar skulle finnas på en viss plats vid Jedda och bad honom att hämta dem därifrån och dyrka dem. Följaktligen begav han sig till Jedda, fann bilderna på den angivna platsen, förde dem till Makkah och bad folket att börja dyrka dem. [84]

Dessa gudar dyrkades verkligen av profeten Nuhs folk, som Koranen tydligt uppger. [85] De representerade vissa kulturer relaterade till astral dyrkan eller dyrkan av naturkrafterna eller förgudning av vissa mänskliga egenskaper, utbredda i det forntida Assyrien och Babylonien, Nuhs folks land. [86] En uppgift tillskriven Ibn 'Abbas (må Allah vara nöjd med honom) säger att dessa namn ursprungligen bars av några framstående personer bland Nuhs (عَلَيْهِ السَّلَامُ) folk som sedan idealiserade och avgudadyrkade dem. [87] Återigen betonar dessa uppgifter å ena sidan hur Ismaels ättlingar gradvis gav vika för sina föregångares och andras polyteism och å andra sidan 'Amr ibn Luhayys roll i processen.

En gång introducerad spred sig dock polyteismen bland araberna i olika former och skepnader. Ibn Ishaq ger sålunda en förklaring till stenkulttens spridning. Han säger att när Ismaels ättlingar av olika skäl var tvungna att sprida sig från Makkah tog varje grupp, när de lämnade den, med sig en sten från det heliga området som souvenir och minne av Ka'bah.

De placerade dessa stenar på lämpliga platser i sina nya hemvist, kringgick dem som de brukade kringå Ka'bah och behandlade dem med olika tecken på vördnad. Gradvis började deras efterföljande generationer att dyrka inte bara dessa stenar utan vilken sten som helst som imponerade på dem särskilt. Sålunda glömde de den ursprungliga abrahamitiska religionen och degenererade till sten- och avgudadyrkan. [89]

Slutligen hade varje stam och klan, ja varje familj, sin speciella avgudabild att dyrka. I samband med Profetens framträdande var ungefär 360 avgudabilder placerade i och runt Ka'bah. Den viktigaste av dessa var

Hubal. Det var en stor staty i mänsklig form, vars ena hand hade gått sönder — Quraysh-folket hade låtit tillverka den på nytt i guld. Två av avgudabilderna i Ka'bahs område var 'Isaf och Na'ila, ursprungligen placerade på Zamzam-källans plats men senare förflyttade till en plats nära kullarna Safa och Marwah. Enligt förislamisk tro var 'Isaf och Na'ila ursprungligen en man och en kvinna av Banu Jurhum som förvandlades till stenar på grund av att de hade vanhelgat det heliga området genom att älska där inne. [90]

Förutom att göra Ka'bah till den förnämsta sovplatsen för sina talrika avgudabilder hade araberna utvecklat ett antal underordnade Ka'bah-liknande platser (Tawagheet [91]), om man så vill, på olika platser i landet, var och en med sin presiderande gud eller gudinna. De brukade besöka dessa helgedomar vid utsatta tider, kringå dem och offra djur där, förutom att utföra andra polyteistiska riter. De mest framträdande av dessa helgedomar var Al-Lats vid Taaif, Al-'Uzzas vid Nakhlah och Manats nära Qudayd.

Ursprunget till dessa avgudabilder är oklart. Ibn Al-Kalbi säger att Al-Lat var "yngre" ('Ahdath) än Manat, medan Al-'Uzza var "yngre" än både Al-Lat och Manat. [92] Men trots att Al-'Uzza sålunda var den yngsta av de tre, var den ändå den viktigaste och största (A'zam) avgudabilden hos Quraysh som, tillsammans med Banu Kinanah, tjänade den. [93] Koranen nämner specifikt dessa tre arabiska gudinnor. [94]

Några av de andra semi- eller demi-Ka'bah-platserna var Dhul-Khalsahs vid Tabaalah (ungefär "sju nätters resa" från Makkah), Fils vid en plats mellan Tayy'-bergen, Riam vid San'a' i Jemen, Ruda' i Banu Rabi'ah Ibn K'abs territorium, en grupp Ka'bah-platser (Dhul-Ka'baat) vid Sindad i Banu Bakrs och Banu Taghlibas land samt Ka'bah tillhörande Banu Al-Harith vid Najran. [95]

Utöver dessa underordnade Ka'bah-platser fanns ett antal andra helgedomar för specifika avgudabilder utspridda över hela halvön. Av dessa kan nämnas Suwa's helgedom vid Ruhāt (Yanbu), Wadds vid Dumat Al-Jandal, Yaghuts vid Jurash (i Banu Tayy-territoriet), Yauqs vid Hamdan i Jemen ("två nätter" från Sana norrut), Nasrs i Himyars land (Balkha') i Jemen, Umyanis eller 'Amm 'Anas vid Khawlan och Sa'ds vid Tanufa. [96]

Hur dyrkade de förislamiska araberna

avgudabilderna?

De förislamiska araberna brukade dyrka dessa avgudabilder eller gudar och gudinnor på olika sätt. De brukade åkalla dem, prostrera sig inför dem, frambära offer till dem, bönfälla om deras gunst, försöka behaga eller blidka dem i tron att de var kapabla att göra gott eller skada människan, offra djur på altaren tillägnade dem, vallfärda till deras helgedomar, kringgå dem och dra spådomspilar vid dem eller i deras helgedomar.

De brukade också namnge sig efter dessa gudar och gudinnor, såsom 'Abd Yaghuth, 'Abdul-Uzza och så vidare. Men trots att de sålunda var försjunkna i utbredd polyteism och avgudadyrkan utvecklade de förislamiska araberna ingen utarbetad mytologi eller invecklad teologi kring sina gudar och gudinnor som de forntida grekerna och hinduerna gjorde. Inga spår av sådana ting kan finnas i den förislamiska poesin och traditionerna. Detta faktum indikerar ytterligare att polyteism och avgudadyrkan inte var inhemska hos de ismaelitiska araberna utan ympades på den abrahamitiska traditionen.

Inget illustrerar detta faktum bättre än förekomsten av omisskännliga spår av den abrahamitiska tron i blandningen av polyteistiska trosuppfattningar och seder. Av dessa var det mest anmärkningsvärda förekomsten av en tro på Allah som den Högste Guden, [97] i förening med tron på existensen av änglar och djinner.

Fotnoter:

[79] Ismaeel R. Al-Faruqi och Lois Lamy Al-Faruqi, *The Cultural Atlas of Islam*, New York, 1986, s. 63.

[80] Läs det allra första kapitlet i "Kitab-ut-Tawheed" av Shaikh Saalih bin Fawzaan Al-Fawzaan, "Perversion in Human Life (dvs avledning av Tawheed till Shirk)", för mer information. [Redaktören]

[81] Sahih Al-Bukhari 3521, 4623-4624; Sahih Muslim, nr 2856; Musnad, II, 275-276; III, 318, 353, 374; V, 137.

[82] Ibn Hisham, I, 77. Enligt Ibn Al-Kalbi insjuknade 'Amr en gång allvarligt och fick av någon veta att om han badade i en speciell källa i Syrien skulle han tillfriskna. Så han begav sig dit, badade i den källan och tillfrisknade. När han observerade folket där dyrka avgudabilder frågade han dem om skälet till deras görande, osv. Ibn Al-Kalbi, *Kitab Al-Asnaam*,

- red. Ahmad Zaki Pasha, Kairo, 1343/1924, s. 8.
- [83] P.K. Hitti, A History of the Arabs, 1986 nytryck, s. 100 och not 2.
- [84] Ibn Hajar, Fathul-Bari, VI, 634.
- [85] Koranen 71:23.
- [86] Se för en diskussion First Encyclopaedia of Islam 1913–1936, I, 379–380; A. Yusuf Ali, The Holy Qur'an — Text Translation and Commentary, Islamic Foundation, Leicester, 1975, s. 1619–1623 (Tillägg XIII till Surah 71).
- [87] Sahih Al-Bukhari, 4920.
- [88] Tawaf.
- [89] Ibn Hisham, I, 77.
- [90] Ibn Hisham, I, 82. Ibn Al-Kalbi, op.cit., 9, 29.
- [91] Plural av Taghut, vilket i allmänhet betyder "falska gudomligheter eller gudar".
- [92] Ibn Al-Kalbi, op.cit., 16, 17. Författaren i First Encyclopaedia of Islam (vol. I, 380) antar att Arabiens Al-Lat var ursprunget till den grekiska gudinnan Leto, mor till solguden Apollo.
- [93] Ibn Hisham, 183; Ibn Al-Kalbi, op.cit., 18.
- [94] Koranen 53:19–20.
- [95] Ibn Hisham, I, 83–89; Ibn Al-Kalbi, op.cit., 30, 44–47.
- [96] Ibn Hisham, I, 78–83.
- [97] Koranen 23:84–89; 31:25.

Utdrag ur boken "The Biography of Prophet Mohammad ﷺ" vol. 1 av Mohammad Thajammul Hussain Manna